

Analyse af 4 kvalitative interviews med unge i netværksafloadning

Af Signe Bressendorff og Jakob Trane Ibsen
Socialforvaltningen, Københavns Kommune

November 2013

Indhold

Formål.....	3
Introduktion til rapporten	3
Deltagere	3
Observationer fra interviewene	5
At være i netværksaflastning og forholdet til netværksaflastningsfamilien	5
Opsamling.....	7
At høre til i netværksaflastningsfamilien.....	7
Opsamling.....	8
Oplevelsen af ”normalitet”	9
Opsamling.....	9
Forholdet mellem forældre og aflastningsfamilien.....	10
Opsamling.....	10
Inddragelse i egen sag	10
Opsamling.....	12
Opmærksomhedspunkter	13
At være i netværksaflastning og forholdet til netværksaflastningsfamilien	13
Bilag 1 - interviewguide– unge i netværksaflastning.....	15
Bilag 2 – Rekruttering af informanter.....	17

Formål

Formålet med interviewene med de unge, der er i aflastning i netværket er at opnå en viden om og indsigt i, hvordan barnet/den unge oplever det at være i aflastning i netværket, herunder om og på hvilken måde projekt "Aflastning i netværkets" igangsatte aktiviteter/indsatser har haft indflydelse på de ønskede effekter og resultater.

Introduktion til rapporten

Rapporten er baseret på fire kvalitative enkelt interviews med fire unge mellem 14 og 17 år, der aktuelt er i aflastning i netværket.

Vi er opmærksomme på, at vores datagrundlag er begrænset, idet undersøgelsen udelukkende baseres på de fire unges udtalelser, og analysen derfor kun kan fortælle noget om deres oplevelser af at være i aflastning i netværket og ikke noget om øvrige parter (forældrenes, kommunens, de pågældende netværksaflastningsforældres mv.) oplevelser. Herudover repræsenterer de fire unge ikke alle børn og unge, der er i aflastning i netværket. Andre perspektiver og holdninger kunne være kommet frem, hvis vi havde talt med samtlige børn og unge, der er i aflastning i netværket, hvilket i Københavns Kommune (KK) omfatter ca. 45 børn og unge. Interviewene varede i gennemsnit ca. en time og et kvarter. Interviewene kan heller ikke sige noget om hvordan aflastning i netværket indebærer fordele og ulemper i forhold til unge, der er i aflastning i en ordinær plejefamilie eller i forhold til unge, hvor der er iværksat andre forebyggende foranstaltninger.

I afrapporteringen har vi lagt vægt på at få de unges egne ord frem om de emner, vi har søgt belyst eller de emner som de unge selv har taget op. Observationer fra interviewene vil blive gennemgået i samme rækkefølge som spørgsmålene fra spørgeguiden (se bilag 1) blev stillet. I disse dele refererer vi synspunkter for hver af de unge en for en. Efter hvert spørgsmål kommer en lille opsamling og til sidst i rapporten kommer vi med forslag til opmærksomhedspunkter for det videre samarbejde mellem de unge, der er i aflastning i netværket og Københavns Kommune.

Deltagere

Informanterne er udvalgt af netværkskonsulenterne i de enkelte børnefamilieenheder. Vi sendte en mail til samtlige netværkskonsulenter i KK, med kriterierne for deltagelse (se bilag 2). To netværkskonsulenter bød ind med i alt fire informanter.

Af hensyn til de unges anonymitet, er navn, køn, alder og andre væsentlige beskrivelser af dem blevet sløret og ændret. Nedenfor følger en beskrivelse af de informanter, som deltog, således i anonymiseret form.

Søren: 16 år. Bor hos sin far sammen med sine 2 søskende på henholdsvis 19 år og 11 år. Lillesøsteren har en anden mor end Søren og hans storesøster. Sørens mor er bosat i USA, og de har sporadisk kontakt.

Søren og hans lillesøster er i aflastning hos Karsten og Kirsten 15 dage om måneden. Sørens storesøster har ingen aflastningsfamilie og har aldrig haft det. Søren og hans lillesøster er kommet hos Karsten og Kirsten siden han var 6 år. Karsten er lærer og arbejdede på den skole, hvor Sørens storesøster gik. Søren er tidligere kommet jævnligt hos Louise, en familieven (Sørens ord), som han kender fra en spejderforening. Han kom hos Louise fast hver 2. uge i en længere periode, men de seneste par år er han ikke kommet hos Louise, men har indimellem telefonisk kontakt.

Søren går i 10. klasse på en international skole. Søren har et meget aktivt fritidsliv og har desuden skolearbejde, indtil 15.30 hver dag.

Peter: 15 år. Bor sammen med sin mor og dennes kæreste samt to af sine yngre søskende (en dreng på 5 og en pige på 8 år). Herudover har han en lillesøster på 10 år, som er anbragt uden for hjemmet. Peter og hans lillesøster på 10 år har samme far. De to yngste søskende har to andre fædre. Lillesøsteren på 10 år er hjemme på weekend hver 2. uge. Herudover har stedfaderen tre børn, som også kommer på besøg hver anden weekend. Peter besøger sin biologiske far hver anden weekend.

Peter er i netværksaflastning hos sin onkel en weekend (fra fredag til søndag) hver 4. uge. Indtil for fire måneder siden var han hos henholdsvis sin moster og onkel en weekend om måneden, mosteren og onklen er fraskilte. Grundet uvenskab mellem Peters mor og mosteren er aflastningsordningen hos moster ophørt, hvorfor Peter nu udelukkende kommer hos sin onkel. Ordningen har fungeret i 5 år. Peter ser fortsat sin moster, men ikke som en fast aftale. Han har ikke tidligere haft en aflastningsfamilie. Peters søskende har ikke en aflastningsfamilie.

Peter går i en skole, hvor han ikke følger et bestemt klassetrin. Peter beskriver selv sin skole som en privat skole.

Sami: 15 år. Bor sammen med sin mor. Hans to ældre søskende har begge været anbragt udenfor hjemmet i en længere periode. Sami har sparsom kontakt til sin far – kun når Sami har brug for penge. Samis far har været alkoholiker i 25 år og bor på et hjem for alkoholikere. Den ene storebror har nyligt afsonet en fængselsstraf. Sami har selv været kriminel, men er på vej ud af det nu.

Sami er i aflastning hos Vera og Claus. Han er der to weekender om måneden fra fredag til søndag. Vera er bedste veninde med Samis mor. Sami har kendt Vera og Claus siden han var barn.

Sami har haft et år med kriminalitet, hvor han havde problemer med sin mor, skolen (et fravær på 70 pct.) etc. Sidste sommer bestod han 9. klasses afgangsprøve og går aktuelt i 10. klasse.

Jessica: 16 år. Bor hos sin mor. Jessicas 'papfar' og hendes mor boede sammen fra Jessica var to år til hun var 13. Han er den væsentlige faderfigur i Jessicas liv, og hun har set hans familie – også papfarens mor, som hun er i aflastning hos – meget. Hun er i aflastning hos sin 'farmor' på grund af konflikter med sin mor. Når Jessica og hendes mor har en konflikt, skal Jessica kontakte sin farmor. Hun har set farmor mere efter hun er 'røget i aflastning'. Hun bor indimellem hos sin papfar. Papfaren skal flytte til udlandet med sin nye kæreste, og det er hårdt, fordi han ellers giver Jessica et andet hjem. Jessica har meget lidt kontakt til sin far, fordi han kun tager kontakt til hende, når hun laver noget forkert. Hun så ham sidste gang i sommer. Jessicas mor har nyligt haft en kæreste, der var voldelig.

Jessica har taget 9. klasses afgangsprøve og følger et særligt tilrettelagt ungdomsuddannelsesforløb, hvilket hun selv har taget initiativ til.

Observationer fra interviewene

Idet vi søger svar på tendenser omkring og holdninger til de opstillede spørgsmål i spørgeguiden, vil den følgende opsamling blive foretaget i den rækkefølge som de er præsenteret i spørgeguiden.

At være i netværksaflastning og forholdet til netværksaflastningsfamilien

På spørgsmålet om, hvad der er det bedste ved at være hos Karsten og Kirsten svarer Søren som det første, at *"de spørger til, hvordan vi har det... det er mere familieagtigt hos dem, end hos far"*. Søren gav flere gange udtryk for, at hans far ikke interesserer sig meget for ham og hans søstre. Søren beskriver, at hans far har et stort behov for ro, og føler mest ro, når børnene ikke er hjemme. Søren beskriver dette som anderledes hos Karsten og Kirsten: *"De har tid til at tale med mig om, hvordan det går"*. Søren beskriver, at han foretrækker at være hos Karsten og Kirsten uden sin lillesøster, da der tit er uro, når lillesøsteren også er der, da hun ofte græder, råber og roder. Søren sætter pris på den ro, der er hos Karsten og Kirsten, når lillesøsteren ikke er der.

På spørgsmålet om, hvad Peter tænker om at komme hjemme hos sin onkel svarer han, at: *"det er dejligt, for så kan man slappe af"* Hertil forklarer Peter, at han synes der er meget "fart" på hos sin mor og stedfar, idet der er mange børn, og han har pligter i form af at gå med hunden og passe sine yngre søskende, når han kommer hjem fra skole.

Peter synes endvidere, at det er positivt, at han oplever mere med sin onkel end med sin mor og stedfar. Han fortæller, at de sjældent er hjemme, når han er på besøg hos sin onkel. De tager ofte på loppemarked og bruger meget tid på onklens store passion, som er motorcykler. For 2 år siden var han endvidere på en ferie til London med sin onkel. I sidste uge boede Peter hos sin onkel en

uge, da han var i erhvervspraktik tæt på onklens bopæl. Peter fortæller, at det var anderledes at være hos sin onkel i løbet af hverdagene: *"det var selvfølgelig anderledes end når jeg kun er der en weekend, fordi han går meget til møder i hverdagene... han er med i bestyrelsen og alt muligt af sådan noget der"*. Onklen går til billard hver anden torsdag, hvor Peter også deltager.

Peter fortæller også, at en forskel på at komme hos sin onkel er, at: *"man bare kan gå i hans køleskab og tage noget at spise"*. Peter fortæller, at hos hans mor og stedfar er der en regel om, at der ikke må spises udenfor hovedmåltiderne. Søren fortæller ligeledes, at en positiv ting ved at være hos Karsten og Kirsten er, at der er mad i køleskabet og at der bliver lavet aftensmad, og at dette måltid fungerer som samlingspunkt for alle i familien. Det sker ikke hos hans far.

Peter synes det er passende at komme hos sin onkel en gang om måneden, da han så har to weekender hos sin mor og stedfar og to weekender henholdsvis hos sin far og onkel. Søren fortæller, ligeledes at han er tilfreds med den nuværende ordning med at være halvdelen af tiden hos sin far og halvdelen af tiden hos Karsten og Kirsten, da han synes det er rart ikke altid at have så lang transporttid, idet faren bor tæt på hans skole og fritidsaktiviteter i øvrigt.

Sami fortæller: *"At være i aflastning, det er ligesom en ferie to gange om måneden. Jeg vil ikke lave mine lektier hos min aflastningsfamilie. jeg vil hellere spille playstation med drengene, de er jo mine fætre. Vi laver parkour, hopper fra tage til tage, hopper omkring, bliver beskidte. Kommer hjem og får skældud, kommer i bad og får en sodavand. Alle mulige ting."* Sami fortæller også, at han kan snakke med sin aflastningsfamilie om alt muligt, også ting som han ikke taler med sin mor om, fx piger. Sami fortæller, at han let kan blive *"stresset oveni hovedet"* i København, og har behov for ro. Han fortæller, at *"jeg kan have det sådan med en af mine venner [i København]... skal jeg slå ham eller hvad?"*, og han beretter om jævnlige slåskampe med tilfældige. Sami fortæller, at han *"indimellem får temperamentsflip, men det hjælper heldigvis med aflastning. Det gør at jeg ser at der en ny dag i morgen."* Han fortæller at han hos Vera og Claus godt kan styre sit temperament: *"Jeg kunne aldrig finde på at hæve stemmen over for min moster og onkel... nogen gange over for min mor, men det er jo stress..."*. Sami beskriver endvidere i positive vendinger, at han laver mange aktiviteter sammen med sine fætre i aflastningsfamilien, bl.a. at gå i svømmehallen og på café.

Sami beskriver, hvordan det i hans familie i øvrigt er normalt at brødre/fætre kommer op at slås ved bryllupper og sådan. Sami beskriver også hvordan hans to brødre – der begge har været anbragt – har haft problemer med kriminalitet.

Jessica har været i aflastning i ca. et år, og er 'glad nok' for det, men i bund og grund mener hun, at det hun har behov for er *"et værelse... altså bare et hul, et kælderrum eller noget, et sted hvor jeg kan lukke min dør."* Hun mener ikke, at det fungerer at bo hjemme hos sin mor. Jessica har ved interviewet lige fået at vide, at hendes farmor, som hun er i aflastning hos, skal flytte til Berlin for at arbejde. Samtidig flytter hendes papfar også til udlandet, så også ham, vil hun se sjældnere. Det er hun skuffet over og ked af. Jessica har i øvrigt været glad for at kunne komme hos farmoren, der

jo ser hende som sit barnebarn. Hun har holdt juleferie sammen med hende, og er kommet der meget. Der kommer ro på, når hun er der. Hun forventer, at hun også senere i livet vil have kontakt til sin farmor og papfar, "*for de er jo min familie*". Adspurgt om hun kunne tænke sig en anden form for aflastning, svarer Jessica: "*Nej, det gider jeg ikke... det er godt og alt sådan noget, men jeg gider det ikke. Jeg gider ikke hele tiden flytte rundt. Jeg vil have mit eget sted.*" Hun nævner også, at hvis det ikke er rigtig familie, vil det ikke være noget for hende.

Opsamling

Gennemgående for informanterne er, at de udover omsorg og støtte fra netværksaflastningsforældrene også giver udtryk for, at de er glade for den familiedynamik der er i aflastningsfamilien i form af faste rammer og ro. Flere nævner, at det er lidt mere som en 'normal' familie. Med dette menes en familie, der lever med mere struktur, faste rutiner for hverdagen, såsom faste fælles middagsmåltider og mad i køleskabet, mindre rod i hjemmet m.m.

Informanterne nævner alle *ro*, som en af de positive ting ved at komme i deres aflastningsfamilie. Samtidig nævner nogle, at de anser det som positivt, at aflastningsfamilien tilbyder oplevelser for dem, som de ikke bliver præsenteret for hjemmefra.

At høre til i netværksaflastningsfamilien

Søren fortæller, at han for et år siden fik sit eget værelse hos Karsten og Kirsten, i forbindelse med at de fik lavet en tilbygning til huset. Tidligere sov han i gæsteværelset. Lillesøsteren har ligeledes fået sit eget værelse i forbindelse med ombygningen. Tidligere sov hun hos Karsten og Kirsten eller i stuen.

Søren fortæller at de ofte er med i Karsten og Kirstens sommerhus. Søren kan bedst lide, når de er hjemme hos Karsten og Kirsten. Sørens begrundelse for dette er at i sommerhuset står de tidligt op og går tur med hundene (Karsten og Kirsten har 2 hunde). Søren er særligt knyttet til en af hundene, som også foretrækker ham og Karsten frem for de andre i familien. Søren giver dog udtryk for, at "*det er lidt irriterende at hundene tager så meget plads*".

Søren fortæller, at han føler sig tættest knyttet til Karsten, da han lytter og ikke er formanende. Søren kan godt blive lidt irriteret på Kirsten, da han synes, at hun taler for højt og ofte gentager de samme historier. Samtidig nævner Søren, at han ikke taler med nogen om sine problemer: "*nu er jeg jo ikke sådan en, der taler om mine problemer*". Søren har en følelse af, at han godt ville kunne tale om sine problemer med Karsten og Kirsten, hvis det var nødvendigt, og i så fald ville han foretrække at tale med Karsten.

Peter fortæller, at han føler sig særligt knyttet til sin onkel frem for sin moster, som han også er kommet hos gennem flere år. På spørgsmålet om han føler, at han ville kunne tale med sin onkel,

hvis han havde problemer, svarer Peter ja, men siger samtidig, at han ikke gør brug af det. Han taler med sin mor om sine problemer. Han ved, at moren fortæller onklen, om hans problemer, hvilket han synes er fint, men de taler ikke om dem. Peter er dog overbevist om, at hans onkel ville kunne se på ham, hvis han var ked af det og han ville også snakke med ham, hvis han spurgte direkte. Peter føler, at hans onkel holder af ham, som han er: *"han prøver ikke at lave om på mig"*. Samtidig fortæller Peter, at onklen irettesætter ham med det samme, hvis han synes Peter gør noget forkert. Peter udtrykker respekt for dette.

Søren og Peter forestiller sig begge, at de vil komme hos aflastningsfamilien på samme vis som i dag om 2 år. Søren er lidt i tvivl om, hvordan forholdet til Kirsten og Karsten vil være i fremtiden, da han ikke er god til at holde kontakten. Peter forestiller sig, at han i fremtiden vil fortsætte med at se sin onkel på tomandshånd.

Sami beskriver Vera og Claus i meget positive termer. Han fortæller at *"Vera er meget godhjertet... hun siger sådan 'Sami skat, kom sæt dig ned, er du tørstig... ..' jeg ved ikke hvordan jeg skal beskrive det... det er bedre end medicin."* Sami føler sig som en del af familien. Han bliver spurgt om sin relation til aflastningsfamilien. Hertil svarer han, at det er svært for ham at omtale dem som andet end familie, *"for de er jo min familie"*. Han føler, at han kan komme der, når han har behov for det, og besøger dem også udover de aftalte weekender: *"Hvis jeg føler jeg har en dårlig uge, så kan jeg godt finde på at spørge om jeg ikke kan komme forbi, og det er helt fint. Det gør jeg indimellem"*.

Peter er overbevist om, at det ville være anderledes for ham, hvis han kom i en fremmed familie: *"der ville ikke være den tillid og tryghed, som der er hos min onkel"*.

Opsamling

Den forudgående relation synes vigtig og af stor betydning for informanterne, som giver udtryk for, at de ikke kunne tænke sig at være i aflastning hos en familie, de ikke havde en forudgående relation til. Det fremgår dog samtidig, at informanterne alle har fået en væsentligt tættere relation til deres aflastningsfamilie efter foranstaltningen er iværksat. Denne mere tætte relation opleves som positiv. En informant beskriver samtidig en stor skuffelse og oplevelse af svigt fra sin aflastningsforælder i forbindelse med, at foranstaltningen skal ophøre pludseligt.

At informanterne tænker, at de i fremtiden vil fortsætte kontakten til deres aflastningsfamilier i en eller anden form, ser vi som et klart udtryk for at de unge har et tilhør, og tillægger det værdi at komme hos familierne.

De fire unge tillægger det alle stor vægt, at der er rummeligt hos aflastningsfamilien. Det kan have en fysisk dimension; at man har sit eget værelse som man råder over, og et sted hvor man kan være sig selv. Og det kan have en mental dimension; at man ikke skal tage stilling til konflikter ift. forældre eller bekendtskabskreds.

Oplevelsen af "normalitet"

Søren har fortalt sine skolekammerater om Karsten og Kirsten. Han oplever ikke, at der bliver set skævt til, at han bor halvdelen af tiden hos en anden familie. Han fortæller, at flertallet af børnene på den internationale skole, han er elev på også har nogle lidt særlige familieforhold, hvorfor det ikke anses som "unormalt", at bo i en anden familie. Når Søren refererer til Karsten og Kirsten overfor sine klassekammerater anvender han termen "*substitute parents*".

Peter oplyser, at det er få kammerater, der ved at han er i aflastning hos sin onkel. Han har svært ved at redegøre hvorfor, han ikke har fortalt det til flere af sine kammerater, da han ikke har haft en dårlig oplevelse med de kammerater, som ved det. Samtidig tænker han også, at de øvrige kammerater har lignende foranstaltninger, uden reelt at vide det. Peter fortæller, at han ikke ser sine venner, når han er hos sin onkel, hvilket han synes er dejligt fordi: "*så skal man ikke lige pludselig tænke over, at så kommer der en ven eller sådan et eller andet*" og hvis en kammerat ringer, når han er hos sin onkel, så siger Peter, at han ikke er hjemme, men begrundet ikke hvorfor og oplever ikke, at der bliver spurgt yderligere ind til det.

Søren spurgte ved afslutningen på samtalen, om der er mange andre børn, som kommer i en anden familie. Han vil gerne vide, hvor mange det drejer sig om i København og på landsplan. Direkte adspurgt, om han vil være interesseret i at møde andre børn, der kommer i en anden familie, svarer Søren, at det, vil han gerne.

Sami fortæller, at hans fætre altid medtænker ham i deres planer, når han er på besøg: "*Mine fætre spørger som det første, om jeg ikke vil med til fest med dem, hvis de skal noget*" Ofte vælger Sami dog fester fra, for at være hjemme hos Vera og Claus. Sami benævner sine aflastningsforældre som moster og onkel.

Jessica har mest brugt sin farmors hjem som et sted, hvor hun kunne være for sig selv, og undgå konflikter med moren. I hendes venindekreds er der, som hun siger mange "*kommunebørn*". Hun oplever det, som 'normalt' at hun har de problemer hun har, og at hun modtager støtte fra kommunen.

Opsamling

Ikke alle informanter taler med deres kammerater om at de er i aflastning, på trods af at de færdes i miljøer hvor flere andre kammerater har en aflastningsfamilie. Bemærkelsesværdigt er det, at informanterne ikke kun oplever aflastningsfamilien som et helle fra familieforholdet hos forældrene, men også som et pusterum fra bekendtskabskredsen.

Fælles for dem alle er også, at de omtaler deres netværksaflastningsfamilie ved deres relation til dem; moster, onkel osv. De bruger ikke selv betegnelsen 'netværksaflastning' eller 'aflastning'.

Forholdet mellem forældre og aflastningsfamilien

Søren fortæller, at hans far ofte lægger planer for hende og lillesøsteren, uden at involvere hverken dem eller Karsten og Kirsten. Dette skaber problemer for Søren, da han ofte har planer, som han må aflyse. Herudover skaber farens planer ofte konflikt mellem særligt faren og Kirsten. Når det sker, bliver Kirsten ofte meget frustreret.

Peter er ophørt med at komme fast hos sin moster grundet en konflikt mellem hans mor og moster. Konflikten er ikke relateret til aflastningsopgaven, men i en personlig uoverensstemmelse, som har betydet at moren ikke længere ønsker kontakt til sin søster og derfor heller ikke ønsker, at Peter skal komme hos hende fast. Ifølge Peter har moren ikke noget imod, at han besøger sin moster indimellem. På spørgsmålet om, hvordan han reagerede, da han fik at vide, at han ikke skulle komme hos sin moster længere, svarer Peter: *"Jeg sagde ikke noget, jeg kan jo altid se hende"*. Peter mener ikke, at det har nogen betydning for ham, om hans mor og moster er uvenner, for: *"hvis jeg har lyst til at se min moster, så gør jeg jo bare det"*.

Vera og Samis mor er bedste veninder og det har de været i mange år, lige siden Samis mor kom til Danmark. De ses også jævnligt kun de to.

Jessicas papfar og mor har et fælles biologisk barn udover det fælles forældreskab til Jessica. Papfaren er på talefod med Jessicas mor, og forsøger indimellem at mægle imellem de to. Farmor – papfars mor – har ligesom papfar ikke taget store konflikter med Jessicas mor.

Opsamling

Flere af informanterne beskriver konflikter mellem forældre og netværksaflastningsforældre, men det er svært for dem at sætte ord på, hvordan konflikterne påvirker dem. Fælles for flere af informanterne er, at de færdes i konfliktfyldte miljøer - både åbenlyst og latent, hvilket kan være forklaringen på, at flere af informanterne bagatelliserer og forsøger at ignorere igangværende konflikter. En af informanterne ønsker sig, at der var flere der tog hendes parti i hendes konflikt med hendes mor.

Inddragelse i egen sag

Søren fortæller, at han kommer hos Karsten og Kirsten, da hans far ikke *"orke"* at have dem hjemme". Hans far har brug for ro, og synes at Søren og hans søster er besværlige. I sin tid blev Søren af kommunen oplyst om at han skulle komme hos Karsten og Kirsten. Søren husker, at han synes det var okay.

Søren fortæller, at familien tidligere har haft en god relation til en sagsbehandler. Søren giver udtryk for, at denne sagsbehandler var *"god til at hjælpe vores familie"*. Han nævner et eksempel med betaling for noget transport, hvor faren og en anden sagsbehandler var blevet meget uenige. Aktuelt oplever Søren ikke at have en hyppig kontakt til sin sagsbehandler og fortæller, at: *"sagsbehandler har lidt glemt os"*; Søren fortæller, at han har mødt netværksplejekonsulenten i 10

minutter i forbindelse med hendes besøg hos Karsten og Kirsten. Sami og Jessica ser begge netværkskonsulenten som "min moster og onkels" hhv. "min farmors" kontaktperson.

Søren fortæller, at det er Karsten og Kirsten som betaler for hans; tøj, sko, transport mv. Søren ved ikke, hvilken betaling Karsten og Kirsten får for at have ham i aflastning, hvilket han synes er frustrerende, da han således ikke ved, hvad han kan bede om. Han fortæller, at hans far aldrig betaler noget for ham (tøj, buskort, fritidsinteresser mm). Søren giver udtryk for, at han gerne vil have et overblik over, hvem der får betaling for hvad og hvem der har pligt til at betale for hvad. Direkte adspurgt, om der er noget sagsbehandler eller nogen fra kommunen vil kunne hjælpe med, svarer Søren, at: *"der er ikke noget jeg vil have hjælp til. De stiller deres spørgsmål og jeg svarer på det, men jeg spørger ikke dem om noget"*.

Peter fortæller, at han kommer hjemme hos sin onkel, da han *"ikke har overskud til at være herhjemme en hel måned ad gangen"*.

Peter fortæller, at det var kommunen der besluttede at han skulle i aflastning. I forhold til, hvem han skulle komme hos, svarede han: *"det var kommunen der spurgte, om jeg helst ville komme hos min familie eller hos andre, og så valgte jeg selvfølgelig min familie"*. At det lige blev hans moster og onkel, var fordi hans mor foreslog, at det skulle være dem, hvilket Peter syntes var fint. Før aflastningen blev foranstaltet, så han dem primært til familiefødselsdage og ved højtider.

Peter fortæller, at familien har en sagsbehandler, en familierådgiver, en netværkskonsulent og så har han selv en kontaktperson. Aktuelt har familien nyligt skiftet sagsbehandler og familierådgiver. Peter har set sin sagsbehandler for første gang tidligere på dagen og har aldrig mødt den nye familierådgiver. Han fortæller, at den tidligere familierådgiver kom i hjemmet gennem 3 år og hende snakkede han også med alene. Han oplevede, at hun var en god støtte for familien: *"hun gjorde i hvert fald noget ved tingene med det samme"*. Den nye sagsbehandler har familien haft i 2 måneder. Tidligere havde de samme sagsbehandler gennem 6 år. Peter har ikke noget indtryk af hende, da han aldrig har talt med hende. Peter synes det fungerer som det skal i forhold til kommunen og sine weekender hos sin onkel.

Sami har haft et par sagsbehandlere, 3-4 kontaktpersoner samt en netværksplejekonsulent. Han fortæller at han aktuelt har en god sagsbehandler. Sami fortæller, at han er tryk ved sin sagsbehandler og vil ringe til hende, hvis han har store problemer. Når han nærmere skal beskrive relationen, lægger han vægt på økonomi. Som eksempel nævner han, at sagsbehandleren havde hjulpet hans bror, til at få 10.000 kr. i flytte hjælp, og det er, i følge Sami, det maksimale man kan få. *"Så er man en god sagsbehandler!"*. Sami har tidligere haft kvindelige kontaktpersoner, og det har været lidt sværere for ham at lave ting sammen med dem. Han har i et par måneder haft en mandlig kontaktperson, som han er glad for. De laver nogle gode ting og snakker, og kontaktpersonen hjælper ham med skole og sådan. *"Det er lidt hele pakken"*. Sami har endnu ikke mødt netværksplejekonsulenten.

Jessica er ikke tilfreds med sin kontakt til kommunen. Hun føler ikke, at hun bliver lyttet til, og får den rette hjælp. I første omgang fordi hun oplevede en mistro, da hun første gang henvendte sig til kommunen. Dernæst fordi hun ikke føler, at kommunen holder, hvad de lover. Hun føler, at hun flere gange er blevet lovet et eget værelse, men hver gang er det blevet udsat eller ændret undervejs. Hun kom først på efterskole, og blev derefter lovet et eget værelse, men det blev ikke til noget fordi kommunen har stillet krav om, at hun stopper med at ryge hash.

Jessica er træt af, at blive svigtet. Hun har ikke været hos sin farmor, siden hun fik at vide, at farmoren skal flytte til Berlin. Hun oplever, at kommunen *"lover guld og grønne skove"*. Hun oplever, at hendes liv er uoverskueligt, og at hun har brug for hash for at kunne holde sig oven vande. De fleste af Jessicas veninder er i samme situation som Jessica; *"Der har været konflikter i hjemmet [hos veninderne] og flere har været anbragt"*. Jessica har en oplevelse af, at der på tværs af bydele i København, er stor forskel på, *"hvor let man bliver anbragt"*. En af Jessicas veninder, ville ikke selv anbringes, men blev alligevel anbragt udenfor hjemmet.

Jessica hæfter sig ved, at hendes første sagsbehandler stillede sig kritisk overfor, hvorvidt hun talte sandt om baggrunden for, at hun var stukket af hjemmefra og havde kontaktet kommunen. Jessica havde fortalt, at moren har slået hende gennem mange år. Sagsbehandler spurgte om hun løj og informerede hende om, at hun kunne komme i ungdomsfængsel, hvis hun løj. Jessica optog et skænderi med sin mor på video, uden morens vidende. Under det skænderi slår moren ikke Jessica, men hun indrømmer, ifølge Jessica, at det er sket. Jessica viser videoen til sin nye sagsbehandler, men Jessica er ked af det videre forløb. Der blev holdt et møde mellem sagsbehandler og moren, uden at Jessica deltog. Efterfølgende kom Jessica på efterskole. Mens hun var på efterskole, blev Jessica bekymret for moren, fordi moren blev udsat for vold fra hendes daværende kæreste. Jessica og hendes mor har indimellem haft gode perioder, men det går ikke ret længe ad gangen. Jessica fortæller, at hun har haft seks sagsbehandlere på to år. På efterskolen havde hun en kontaktperson, som hun var glad for. Hun har i lang tid ikke haft kontakt til ham, og hun har ikke fået nogen forklaring på, hvorfor forløbet med ham ikke kunne fortsætte. Hun har ikke overvejet om kommunen kunne hjælpe, for hun mener ikke, at det nytter. Hun forventer også, at når hun fylder 18, er kommunen helt ligeglads med hende.

Opsamling

Generelt udtrykker informanterne tilfredshed med kontakten til kommunen. Samtlige informanter beretter dog om hyppige sagsbehandlerskift. Hyppige sagsbehandler skift kan gøre det vanskeligt for de unge at opnå et tillidsfuldt og fortroligt forhold til sagsbehandleren, hvilket interviewene ligeledes afspejler. Endvidere har de unge og deres familier flere medarbejdere fra kommunen tilknyttet. Af informanternes beskrivelser af de forskellige medarbejdere, deres funktion og forholdet til dem fremgår det, at det ikke er helt tydeligt for de unge, hvilken funktion de forskellige medarbejdere varetager og hvad de enkeltvis har fokus på og ansvar for.

En af informanterne beskriver en oplevelse af ikke at være blevet taget alvorligt, da hun henvendte sig til kommunen og bad om at blive anbragt uden for hjemmet. Det svigt informanten

oplever fra kommunens side har betydet, at hun har meget lidt tillid til at kommunen kan og vil hjælpe hende - nu og på sigt.

En anden informant var meget optaget af at kende til økonomien i hans sag. Han oplever, at det kan være svært at vide, hvem han skal gå til, når han skal bruge penge til tøj, skoleting ol. Det efterlod endvidere interviewerne med en fornemmelse af, at han havde en opfattelse af, at netværksaflastningsforældrene fik en vis betaling for at have ham i aflastning, men at han ikke havde gavn af de penge på trods af, at de betalte de nødvendige udgifter i form af forplejning mm. Informanten beskrev også denne uklarhed som en kilde til konflikt mellem forældre og netværksaflastningsfamilie.

Opmærksomhedspunkter

I dette afsnit præsenterer vi opmærksomhedspunkter som på baggrund af vores undersøgelse er relevante at have fokus på i kommunens arbejde med børn og unge, der er i netværksaflastning. Punkterne er fremkommet på baggrund af de 4 kvalitative enkelt interviews med unge i netværksaflastning, og vores arbejde med netværksaflastninger gennem de seneste næsten to og et halvt år via projekt "Aflastning i netværket".

Det er relevant at bemærke, at vi ikke har undersøgt kommunens, de unges forældres og deres aflastningsforældres oplevelser, bevæggrunde og synspunkter i forhold til de unges forhold og foranstaltninger, men udelukkende de unges oplevelser af kommunikationen med kommunen og oplevelser af at være i netværksaflastning. Vi ved derfor ikke, hvordan andre relevante parter oplever kommunikationen og den unges andel heri i de fire unges sager, som vi her har behandlet. I en selvstændig analyse har vi søgt at belyse netværksaflastningsfamiliernes perspektiver.

At være i netværksaflastning og forholdet til netværksaflastningsfamilien

Informanterne har overordnet set en god og positiv oplevelse af at være i netværksaflastning. Det styrker grundlaget for at arbejde udvide og styrke arbejdet med denne støtteform. I gennem vores samtaler med de unge er der også rejst en række opmærksomhedspunkter til brug i det videre arbejde med børn og unge, der er i aflastning i netværket. Opmærksomhedspunkterne er som følger:

- Det er vigtigt at de unges positive oplevelser af at være i aflastning videreformidles bredt på børneområdet i Socialforvaltningen i København, til brug for det videre arbejde med unge i aflastning.
- Det er en vigtig erfaring at give videre, at aflastning i netværket kan være en god løsning for teenagere, på trods af, at det foranstaltes i en sen alder.

- Formålet med aflastningsforanstaltningen kan have flere facetter, idet flere af informanterne nævnte, at de har behov for en pause – både fra hjemmet, men også fra deres bekendtskabskreds.
- Aflastningsfamilierne skal gøres opmærksomme på, hvilken betydning de kan få for børnene/de unge nu og på sigt, og at de skal være indstillede på at indgå i en længerevarende relation.
- Der skal være klarhed imellem barnet/den unge, familien, aflastningsfamilien og kommunen om økonomi; om hvad netværksaflastningsfamilien får af betaling og hvorfor.
- Det er vigtigt for sagsbehandler/netværksplejekonsulent at tale med børnene om eventuelle konflikter mellem forældre og netværksplejeforældre.
- Det er vigtigt at være opmærksom på, at børnene har ret til og også selv gerne vil inddrages, når der træffes beslutninger. Hvis kommunen træffer beslutninger, som ikke direkte imødekommer børnenes ønsker, er det vigtigt, at begrundelsen for dette videreformidles til børnene på en måde, så børnene/de unge forstår budskabet og stadig føler sig inddraget.
- Det er vigtigt, at sagsbehandlere og ledere er opmærksomme på, at hyppige skift i medarbejderstaben vanskeliggør de unges mulighed for at få opbygget tillid til at betro sig til sagsbehandler.
- Sagsbehandler skal – såfremt børnene ønsker det - være opmærksom på at hjælpe børnene til at finde ligestillede, de kan sparre med, eksempelvis via De 4 Årstider.

Bilag 1 - interviewguide– unge i netværksaflastning

Telefonisk

Briefing

- Præsentation af os selv
- Formålet med interviewet

Baggrundsoplysninger

- Fortæl lidt om dig selv – alder, hvor bor du, hvem består din familie af? (hvis søskende – kommer de også i en familie (aflastningsfamilie), hvis ja, hos hvem?)
- Hvem fra dit netværk kommer du hos (relation)? – hvem består familien af (antal og navne – brug herefter navnene i det videre interview)?
- Hvor længe er du kommet hos *navne* (netværksaflastningsfamilien)?
- Hvor ofte er du hos *navne* (netværksaflastningsfamilien)? – hvor lang tid er du på besøg af gangen?
- Hvor ofte så du *navne* (netværksaflastningsfamilien), før du begyndte at komme hos dem fast?
- Har du tidligere haft en familie (netværks/aflastningsfamilie) du kom hos fast? – hvis ja, hvor? Og hvorfor ophørte det?

Interview

At være i netværksaflastning og forholdet til netværksaflastningsfamilien

- Fortæl lidt om hvorfor du kommer hos *navne* (netværksaflastningsfamilien)?
- Prøv at fortælle lidt om *navn* (netværksaflastningsforældrene) – hvordan er de?
- Fortæl om, hvordan det er at komme hos *navne* (netværksaflastningsfamilien)?
- Hvad laver du med *navn* (dine netværksaflastningsforældre)?
- Hvordan er *navne* (netværksaflastningsfamilien) anderledes end din egen familie?
- Er der noget *navne* (netværksaflastningsfamilien) kunne gøre anderledes, så det er (endnu) bedre at være hos dem?

At høre til i netværksaflastningsfamilien

- Er der nogen i familien (netværksaflastningsfamilien), du føler dig særligt knyttet til og på hvilke måde? Hvad betyder den person for dig?
- Kan du tale med *navn* (netværksaflastningsforældrene), hvis du har problemer eller er ked af noget?
- Tror du at *navn* (netværksaflastningsforældrene) kan se det på dig, hvis du er ked af det?
- Hvis du savner dine forældre eller søskende eller er bekymret for dem, fortæller du det da til *navn* (netværksaflastningsfamilien)?
- Føler du, at *navn* (netværksaflastningsforældrene) holder af dig, som du er?
- Føler du, at du dig tilpas i familien, når du er på besøg?
- Tror du stadig, at du kommer fast hos (er i netværksaflastning hos) *navn* om to år?
- Tror du, at du vil bevare kontakten med *navn* (netværksaflastningsfamilien), når du ikke længere kommer hos dem fast (er i netværksaflastning)? Kunne du godt tænke dig det?

Oplevelsen af "normalitet"

- Ved dine klassekammerater, at du kommer hos *navne* (netværksaflastningsfamilien), er det noget du taler med dem om – og i så fald, hvordan omtaler du dem?

- Kender du andre børn/unge der kommer fast hos en familie (netværks/aflastningsfamilie)?
- Taler du med nogen venner om at du kommer hos *navn* (netværksaflastningsfamilien)?
- Føler du dig anderledes end andre børn/unge fordi du kommer hos en anden familie (har en netværks/aflastningsfamilie)?
- Kunne du tænke dig at have kontakt til andre børn/unge, der kommer i en anden familie (har en aflastningsfamilie)?

Forholdet mellem forældre og netværksaflastningsfamilien

- Ved du, hvad dine forældre synes om, at du kommer hos *navne* (har en netværks/aflastningsfamilie)?
- Hvordan har dine søskende oplevet dét, at du kommer hos *navne* fast (er i netværksaflastning)?
- Ses du og dine forældre nogen gange med *navne* (netværksaflastningsforældrene) udover dine faste besøg?
- Hvordan tror du, at dine forældre har det med *navne* (netværksaflastningsforældrene) (og omvendt)?
- Skændes de nogen gange? – hvad tænker/gør/føler du i de situationer?
- Hvad betyder det for dig, hvordan de har det med hinanden?

KUN ved aflastning i slægten

- Hvad siger din øvrige familie til, at du kommer fast hos (er i aflastning hos) dine bedsteforældre/onkel/fætter el lign.?
- Hvordan har det påvirket forholdet til din øvrige familie, at du kommer fast hos *navne* (netværksaflastningsfamilien)? (ses i mindre/mere, ser dine bedsteforældre ex. dine søskende mere/mindre etc.)

Inddragelse i egen sag

- Hvem bestemte, at du skulle komme hos *navne* (i netværksaflastning)?
- Havde du nogle ønsker i forhold til, hvilken familie du skulle komme hos?
- Ved du, om dine forældre havde særlige ønsker til, hvilken familie du skulle komme hos?
- Er du af din sagsbehandler blevet spurgt om dine ønsker til, hvilken familie du skulle komme hos (i netværksaflastning hos)?
- Fik du af vide hvorfor?
- Synes du, at du kan tale med din sagsbehandler om vigtige ting?
- Ved du, hvem du skal kontakte, når du har brug for det?
- Hvis der er noget du gerne vil have ændret sker der så noget?
- Er der noget du synes, man kunne gøre bedre, når børn/unge som dig, skal komme hos en anden familie (i aflastning)?

Har du spørgsmål til os (er der noget du synes, vi har glemt at spørge om)?

Tak for din deltagelse!

Bilag 2 – Rekruttering af informanter

Hej netværkskonsulent,

Staben og Videnscenteret for Familiepleje er i gang med et projekt under Socialstyrelsen, der sætter fokus på brugen af netværksaflastning.

Som en del af projektet skal vi blandt andet lave en mindre undersøgelse af, børnenes oplevelser af at være i aflastning i netværket.

Vores målgruppe:

- unge mellem 13-18 år
- køn er underordnet
- har en aktiv børnesag i KK
- har eller har haft en BUS kode 79
- bosiddende i København

Vi skriver til dig, da vi håber du kan hjælpe os med at få kontakt til relevante unge. Din opgave er at finde en ung, som har lyst til at deltage i et interview og få tilladelse til interviewet af den unges biologiske forældre. Vi vil være to tilstede ved interviewene (en fra BFCK Staben og en fra Videnscenteret), som vil have en varighed af ca. 1 time. Spørgsmålene vil tage udgangspunkt i den unges oplevelse af at være i aflastning i netværket.

Vi skal tale med syv unge. Interviewet kan foregå enten, hvor den unge bor, på skolen, i vores lokaler i Griffenfeldsgade eller evt. i et mødelokale i din enhed. Det vigtigste er, at den unge føler sig tilpas. Hvis, den unge ønsker det, er du selvfølgelig også velkommen ved interviewet. Vi håber at kunne gennemføre interviewene inden udgangen af oktober måned.

Når du har fundet en ung, der kan deltage, så kontakt undertegnede med den unges navn og telefonnummer. For god ordens skyld, vil vi tilføje, at vi selvfølgelig er parate til at stille op efter normal arbejdstid. Vi kan desværre ikke tilbyde den unge nogen compensation, men vil sørge for forplejning under interviewet.

Ring eller mail, hvis du har spørgsmål eller har brug for at få uddybet noget.

Vi ser frem til at høre fra dig!